

PATVIRTINTA

Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės
departamento direktoriaus 2019 m. gegužės 27 d.
įsakymu Nr. T1-18

NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO KONTROLĖS DEPARTAMENTO 2019-2021 METŲ KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMA

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento 2019-2021 metų korupcijos prevencijos programa (toliau – Programa) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2014 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr. 2-100 „Dėl Valstybės įstaigos korupcijos prevencijos programos rengimo metodikos patvirtinimo“, ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais korupcijos prevencijos veiklą.
2. Programoje vartojamos sąvokos atitinka teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.
3. Programa skirta korupcijos prevencijai Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamente (toliau – Departamentas).
4. Programoje nurodytų priemonių vykdymą kontroliuoja Departamento direktoriaus įsakymu paskirtas asmuo, atsakingas už korupcijos prevenciją ir jos kontrolę Departamente (toliau – Atsakingas asmuo).
5. Programa grindžiama korupcijos prevencija, Departamento valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal sutartis, antikorupciniu švietimu ir mokymu, siekiant kompleksiskai šalinti šio neigiamo socialinio reiškimo priežastis ir sąlygas.

II SKYRIUS

DEPARTAMENTO VEIKLOS ANALIZĖ ANTIKORUPCINIŲ POŽIŪRIU

6. Departamento veiklos analizė atliekama vadovaujantis Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“, bei Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis,

patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“.

7. Įvertinus išorinius ir vidinius veiksnius, korupcijos pasireiškimo Departamente tikimybė yra šiose veiklos srityse:

7.1. formuojant valstybės tarnautojų personalą;

7.2. įgyvendinant teisės aktais pavestas funkcijas išduoti leidimus, licencijas;

7.3. atliekant ūkio subjektų priežiūros funkcijas;

7.4. organizuojant ir vykdant viešųjų pirkimų procedūras.

8. Nevykdant veiksmingos ir kryptingos korupcijos prevencijos kyla rizika, kad:

8.1. blogės Departamento teikiamų paslaugų kokybė bei paslaugų prieinamumas;

8.2. mažės pasitikėjimas Departamentu;

8.3. blogės viešojo administravimo ir ūkio subjektų priežiūros kokybė.

9. Departamento vykdomos funkcijos atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalies 2 ir 4 punktuose numatytus kriterijus, tačiau šios funkcijos, jų turinys, tvarka, periodiškumas ir pan. yra reglamentuotos kitais įstatymais bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais.

10. Iki Programos patvirtinimo Departamentas vykdė Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento 2015-2017 metų programą ir jos įgyvendinimo priemonių planą, patvirtintus Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento direktoriaus 2017 m. kovo 13 d. įsakymu Nr. T1-120 „Dėl Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento direktoriaus 2015 m. vasario 9 d. įsakymu Nr. T1-43 „Dėl Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento 2015-2017 m. korupcijos prevencijos programos patvirtinimo“ pakeitimo“.

11. Vykdamas Departamento 2015-2017 metų korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių planą, atlikti šie veiksmai:

11.1. Parengtas ir patvirtintas Didmeninės ir mažmeninės prekybos alkoholio produktais licencijavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 618 „Dėl didmeninės ir mažmeninės prekybos alkoholio produktais licencijavimo taisyklių ir mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais taisyklių patvirtinimo“ pakeitimas, užtikrinantis efektyvesnę ir skaidresnę alkoholio produktų didmeninės prekybos licencijų išdavimo, papildymo, patikslinimo procedūrą, naudojantis Licencijų informacine sistema. Šis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo pakeitimas įsigaliojo 2017 m. lapkričio 1 d.;

11.2. Padidintos Departamento viešųjų pirkimų apimtys per Centrinę perkančiąją organizaciją – 2017 m. tai sudarė 61,34 proc. visų 2017 metais įvykdytų paslaugų, prekių ir darbų pirkimų apimties (2016 m. – 58 proc. ir 2015 - 48 proc.);

11.3. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimo įstatymo naujos redakcijos reikalavimus (įsigaliojo 2017 m. liepos 1 d.) 2017 m. birželio-liepos mėnesiais atlikta teisės aktų viešųjų pirkimų klausimais analizė Departamente ir iki 2017 m. rugsėjo 1 d. parengti viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašo ir viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamento projektai;

11.4. Departamento direktoriaus 2017 m. rugsėjo 22 d. įsakymu Nr. T1-309 „Dėl Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamento patvirtinimo“ patvirtintas Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamentas;

11.5. Departamento direktoriaus 2018 m. sausio 18 d. įsakymu Nr. T1-18 „Dėl Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašas.

12. Departamentas įgyvendino šias priemones, kurios padeda kovoti su korupcija:

12.1. Vieno langelio principo taikymas teikiant administracines paslaugas interesantams;

12.2. Departamento interneto svetainėje (www.ntakd.lrv.lt) sukurtoje skiltyje „Korupcijos prevencija“ skelbiami su korupcijos prevencija susiję teisės aktai, programos, išvados ir ataskaitos dėl korupcijos prevencijos Departamente;

12.3. Departamento interneto svetainėje skelbiama informacija apie viešuosius pirkimus, kitas veiklos sritis;

12.4. Rengiamos korupcijos prevencijos programos.

13. Įvertinus rizikingiausias įstaigos sritis, korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas buvo atliktas viešųjų pirkimų vykdymo ir organizavimo, planinių ir neplaninių patikrinimų, kontroliuojant, kaip juridiniai ir fiziniai asmenys laikosi Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo, Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų ir kitų teisės aktų tabako ir alkoholio kontrolės klausimais, vykdymo bei atlikto ūkio subjektų veiklos, susijusios su alkoholio produktų ir tabako gaminių, priežiūros ir veiklos licencijų išdavimo srityse.

14. Specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau – STT) 2018 metų pradžioje atliko Korupcijos rizikos analizę Departamento ūkio subjektų veiklos, susijusios su alkoholio produktais, tabaku, tabako gaminiais ir su jais susijusiais gaminiais, priežiūros, licencijų, suteikiančių teisę verstis mažmenine prekyba

alkoholiniais gėrimais ar tabako gaminiais, išdavimo savivaldybėse veiksmų koordinavimo ir jų stebėsenos, viešųjų ir privačių interesų derinimo kontrolės vykdymo srityse (toliau – Analizė). Analizės išvadoje pateiktiems pasiūlymams įgyvendinti Departamentas numatė priemones ir suderino jas su STT. Priemonės numatyta įgyvendinti per 2018 metus. Atsižvelgiant į Analizėje pateiktą pasiūlymų įgyvendinimui skirtą laiką, laikoma netikslinga traukti šias priemones į Programą ir jos įgyvendinimo priemonių planą.

15. 2015-2017 metų laikotarpyje įstaigoje nebuvo gauta pranešimų apie Departamento darbuotojų korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus.

16. Departamentas, siekdamas įvertinti korupcijos apraiškų pasireiškimą (nustatyti, ar darbuotojai buvo tiesiogiai susidūrę su korupcija darbovietėje) įstaigoje bei išsiaiškinti darbuotojų požiūrį į korupciją ir jos rūšis, 2015, 2016 ir 2017 metais atliko vidinę darbuotojų apklausą. Įvertinus apklausos rezultatus, matomos teigiamos tendencijos, rodančios, kad korupcijos apraiškoms pasireikšti įstaigoje yra menkas: tiek 2017 m., tiek 2016 m. visi apklausoje dalyvavę respondentai nurodė nesusidūrę su kyšio siūlymu. Tuo tarpu dar 2015 metais 95,5 proc. respondentų nurodė nesusidūrę su kyšio siūlymu ir 4,5 proc. jų nurodė netiesiogiai susidūrę su kyšio siūlymu. Tokie patys duomenys atspindi ir dėl kyšių ėmimų. 2017 m. ir 2016 m. apklausoje dalyvavę visi respondentai nurodė, kad per pastaruosius 2 metus nėra ėmę kyšio. Lyginant 2016 ir 2017 metų tendencijas, auga darbuotojų, teigiančių, kad praneštų apie bendradarbių, paėmusių kyšį, skaičius. 2017 metais 67 proc. apklausoje dalyvavusių įstaigos darbuotojų teigė, kad praneštų apie kyšį paėmusių bendradarbių, kai 2016 m. taip teigė 50 proc. Galima daryti išvadas, kad Departamente įgyvendinamos korupcijos prevencijos priemonės turi teigiamą poveikį. Tačiau išlieka būtinybė toliau didinti Departamento darbuotojų antikorupcinį sąmoningumą, atsparumą korupcijai ir motyvaciją neimti ar neduoti kyšio.

17. Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovės „Spinter tyrimai“ 2018 m. liepos 17-27 dienomis atliko reprezentatyvų suaugusių Lietuvos gyventojų nuomonės tyrimą dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir kontrolės priemonių efektyvumo, kurio metu taip pat buvo klausimų, siekiant išsiaiškinti Departamento žinomumą bei jo vertinimą. Tyrimo rezultatai rodo, kad Departamento žinomumas siekia 48 proc. Dauguma, t. y. 71 proc. žinančiųjų Departamentą, šią instituciją vertina teigiamai: 20 proc. teigiamai ir 51 proc. labiau teigiamai. Neigiamus vertinimus išreiškė 12 proc.: 3 proc. neigiamai ir 9 proc. labiau neigiamai. Tik 2 proc. žinančiųjų Departamento instituciją mano, kad Departamentas yra labai korumpuota institucija, 28 proc. – iš dalies korumpuota ir 33 proc. – nėra korumpuota institucija.

18. Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centro „Vilmorus“ atlikto tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2016“ duomenimis, dauguma gyventojų (68 proc.) mano, kad kyšis padeda spręsti problemas, tačiau tai mažiausias rezultatas nuo 2008 m. (2008 m. – 75 proc., 2011 m. – 79 proc., 2014 m. – 69 proc.). 40 proc. gyventojų nurodė, kad duotų kyšį, norėdami išspręsti savo problemas (2008 m. – 64 proc., 2011 m. – 57 proc., 2014 m. – 48 proc.). 39 proc. gyventojų žino, kur reikėtų kreiptis dėl korupcijos atvejų (tai gerokai daugiau nei ankstesniais metais: 2007 m. – 18 proc., 2011 m. – 24 proc., 2014 m. – 27 proc.), 23 proc. praneštų apie korupcijos atvejus. Svarbus išlieka antikoruocinis visuomenės švietimas, gyventojų antikoruocinio aktyvumo skatinimas.

III SKYRIUS

PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI IR VERTINIMO KRITERIJAI

19. Programos tikslas – didinti Departamento veiklos skaidrumą.

20. Programos tikslui pasiekti numatomi šie uždaviniai:

20.1. gerinti Departamento įvaizdį visuomenėje, didinant veiklos viešumą;

20.2. didinti Departamento darbuotojų antikoruocinį sąmoningumą, atsparumą korupcijai ir motyvaciją neimti ar neduoti kyšio.

21. Programos rezultato vertinimo kriterijai ir jų siekiamos reikšmės 2021 metais pateikiamos Programos priede – Programos įgyvendinimo priemonių plane (toliau – Priemonių planas).

IV SKYRIUS

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS IR FINANSAVIMAS

22. Programoje numatytas priemonės įgyvendina Priemonių plane nurodyti vykdytojai (toliau – Programos priemonių vykdytojai).

23. Programos priemonių vykdytojai kiekvienais metais iki sausio 25 d. Atsakingam asmeniui pateikia informaciją apie priemonių įgyvendinimo eigą, jų veiksmingumą ir rezultatų pasiekimą. Atsakingas asmuo įvertina pateiktą informaciją ir teikia Departamento direktoriui Programos priemonių įgyvendinimo ataskaitą kasmet iki birželio 1 d.

24. Juridiniai ir fiziniai asmenys, bendruomenės ir nevyriausybinių organizacijų atstovai visą Programos įgyvendinimo laikotarpį gali teikti pasiūlymus Atsakingam asmeniui interneto svetainėje skelbiamais kontaktais dėl Programos ir priemonių plano keitimo ir/ar papildymo.

25. Atsakingas asmuo įvertina gautus pasiūlymus ir teikia Departamento direktoriui siūlymą keisti ir/ar papildyti Programą ir Priemonių planą arba nusprendžia Programos ir Priemonių plano nekeisti. Apie sprendimą Programos ir Priemonių plano nekeisti Atsakingas asmuo raštu informuoja pasiūlymą pateikusį subjektą per 10 darbo dienų nuo sprendimo priėmimo.

26. Programa ir jos Priemonių planas Departamento direktoriaus sprendimu gali būti atnaujintas visą Programos įgyvendinimo laikotarpį, bet ne vėliau kaip likus 6 mėnesiams iki Programos įgyvendinimo pabaigos.

27. Šios Programos įgyvendinimo priemonių vykdymas finansuojamas iš Departamentui skirtų valstybės biudžeto asignavimų.

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

28. Už šios Programos įgyvendinimą paskirti asmenys, nesilaikantys šioje Programoje nustatytų reikalavimų, atsako pagal galiojančius Lietuvos Respublikos teisės aktus.

29. Programa, Priemonių planas ir informacija apie Priemonių plano įgyvendinimo eigą skelbiama Departamento interneto svetainėje www.ntakd.lrv.lt.
